

Андрущенко Олеся Петрівна, аспірантка кафедри філософії
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна
e-mail: olesya15071999@gmail.com

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ТОТАЛЬНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Статтю присвячено дослідженню впливу проблем інформаційного суспільства на права людини. Звертається увага на проблему захисту фундаментальних прав і свобод користувачів інтернету як умови подальшого розвитку інформаційного суспільства. Серед основних проблем забезпечення прав людини в сучасному інформаційному просторі виділяються недосконалість інформаційної політики держави, прогалини в законодавстві, недостатність залучення громадянського суспільства до комунікації.

Ключові слова: права людини, цифрові права, глобалізація, інформаційне суспільство, інформаційні технології, цифрові технології, цифрові трансформації.

Постановка проблеми. Цифрова революція вплинула на розвиток глобальної економіки та кардинально змінила вектор її розвитку в напрямку тотальної цифровізації всіх сфер на макро- та на мікрорівні. Цифрові технології набули широкого використання в медицині, освіті, виробництві, фінансово-банківській сфері, військово-промислового комплексу та інших важливих сферах. Однак наслідки інформатизації не є виключно позитивними, оскільки іноді інформація здійснює негативний вплив як на інтереси держави загалом, так і на інтереси окремої людини зокрема, піднімаючи на поверхню гострі безпекові питання, які так чи інакше стосуються захисту основоположних прав і свобод людини і громадянина.

Результати аналізу останніх досліджень та публікацій свідчать про те, що сьогодні в науковій літературі викладено значну кількість ідей та обґрунтованих пропозицій теоретичного та практичного характеру, що стосуються проблем прав і свобод людини в епоху інформаційних технологій.

Наприклад, В. Брижко [1] у контексті цієї проблеми концентрує увагу на понятійних, термінологічних і семантичних питаннях приватності, захисту та безпеки персональних даних щодо визначення, тлумачення та кореляції ключових понять у зв'язку з забезпеченням прав людини на особисте життя та життєдіяльність в інформаційній сфері.

О. Андрієнко [2] розглядає питання глобалізованої реальності, де локальні зміни все частіше набувають глобального характеру, оскільки світ сьогодні стає все більш цілісним завдяки бурхливому розвитку інформаційних технологій.

Концептуально цікавою в цьому контексті є позиція О. Данильяна та О. Дзьобаня щодо неоднозначності соціальних наслідків інформатизації та негарантування її наявності успішності та соціального прогресу [3].

О. Бабкіна [4] в рамках загальної проблеми прав людини досліджує питання деформації правосвідомості громадян, кризи довіри до політико-владних інститутів, ціннісну дезорієнтацію в суспільстві через інформаційні новації, які викликали певну правову та ціннісну дезорієнтацію в суспільстві, поставили питання політичної ідентифікації та самоідентифікації як суспільства в цілому, так і окремої особистості.

Важливим для нашого дослідження є позиція І. Роскошного [5], який оцінює інформаційне суспільство, його позитивні та негативні сторони. На думку цього автора, загрозливими можуть бути здобутки інформаційного суспільства для основоположних прав і свобод людини і громадянина без надійних гарантій з боку національних держав і світової спільноти в цілому.

Н. Коминар розглядає питання, що стосуються становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні, яке зумовлює потребу створення надійних засобів захисту прав і свобод людини і громадянина в контексті інформаційної безпеки [6].

Проте, незважаючи на суттєву глибину дослідження окремих аспектів проблеми прав людини, сьогодні в Україні означена проблема досліджена на рівні філософського узагальнення, зокрема в контексті впливу інформаційних технологій, небезпек і загроз в інформаційно-комунікаційній сфері.

Мета статті – проаналізувати місце забезпечення прав і свобод людини в динамічних умовах інформатизації суспільства.

Виклад основного матеріалу. Активне використання цифрових технологій у різних напрямках життєдіяльності зумовило постановку питання про необхідність і достатність прав і свобод людини і громадянина та виокремлено поняття цифрових прав і свобод людини. Права і свободи людини виступають сьогодні одним із найважливіших орієнтирів розвитку концепції національної безпеки. Особисті права і свободи людини, як відомо, є невід'ємними від безпеки людини, суспільства і держави. За цих умов актуальною постає проблема пошуку балансу між захистом приватності, у тому числі інформаційної приватності життя людини, та потребами захисту інформаційної безпеки. Як зазначалося автором статті раніше, право на приватність, яке є одним із головних прав і втілює свободу людини в її негативному розумінні, тобто свободу від втручання ззовні, стає особливо вразливим в епоху цифрової

трансформації [7, с. 121]. З цього приводу В. Брижко цілком справедливо зазначає, що «у зв'язку з різноманітністю, різнобічністю життєдіяльності та потребами безпеки суспільства, “абсолютного” права <...> в інформаційній сфері не існує. Проте це право стосується кожної людини в контексті історично визначених у суспільстві та пошуків напрямів подальшого удосконалення “принципів моралі, етики та правосвідомості”, які спрямовуються природною потребою людини – визначити її тією, що для неї найкраще» [1, с. 64].

Інноваційність технологій викликає закономірні питання щодо правового регулювання таких правовідносин, потреби зміни та/або вдосконалення механізмів забезпечення прав людини, а також виділення нових, які також можуть виступати об'єктом захисту.

Слід наголосити на тому, що нормативно-правовий механізм захисту інформаційних прав людини і громадянина є частиною правового механізму захисту всіх конституційних прав та обов'язків. Одним із важливих складників правового механізму захисту інформаційних прав людини і громадянина в Україні є їхні гарантії. До законодавчих документів, які характеризують різні аспекти захисту інформаційних прав людини в Україні, відносять такі нормативно-правові акти, як закони України «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю» [8], «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [9], «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України» [10], «Про інформацію» [11], «Про основи національної безпеки України» [12], «Про Службу безпеки України» [13], «Про Національну поліцію» [14], «Про стратегію національної безпеки України» [15], а також Положення про Центр протидії дезінформації [16]. Але, на мою думку, Україні слід урахувувати досвід зарубіжних країн, а саме досвід Європейського Союзу, де вже розроблено принципи, кодекси та декларації для створення нормативної бази та спеціальних правил і кодексів поведінки для розвитку інформаційного суспільства.

Наприклад, Резолюцією Парламентської асамблеї Ради Європи 1877 (2012) було закріплено свободу слова та інформації в інтернеті та онлайн-ЗМІ [17], у якій «свобода слова» вживається не в загальноприйнятому розумінні, а в більш сучасному, оскільки з появою інтернету виникли складнощі в реалізації свободи у віртуальному просторі, що змусило виділяти певні права та свободи, які є похідними від вже існуючих. Окрім того, слід зазначити, що деякі держави просунулися далі й закріпили «право на цифрову смерть», яке діє за аналогією з заповітом. Наприклад, французький закон № 2016-1321 від 7 жовтня 2016 р. «Про цифрову республіку (державу)» [18] дозволяє громадянам на законодавчому рівні зобов'язати постачальників online-послуг висловити волю громадянина щодо подальшої долі його персональної інформа-

ції. Також у Франції у 2016 р. прийнято Закон «Про працю, модернізацію соціального діалогу та забезпечення кар'єри», одна з глав якого має назву «Адаптація трудового права до цифрової епохи», що передбачає право працівника на відключення цифрових пристроїв (телефону та електронної пошти) з метою невтручання в час його відпочинку, відпустки, приватного та сімейного життя. Екстраполяція моделі розвитку інформаційного суспільства цих країн на наше суспільство, ураховуючи національний характер та зважаючи на менталітет нашого народу, дозволить знизити до мінімуму кількість можливих помилок у царині забезпечення прав людини в інформаційній сфері.

Світовий досвід свідчить, що кожна країна проходить свій шлях до інформаційного суспільства, який визначається сформованими політичними, соціально-економічними та культурними умовами. Більшість розвинених країн повністю усвідомили величезні переваги, пов'язані з поширенням інформаційних технологій та розвитком інформаційного суспільства і вживають конкретних заходів стосовно забезпечення прав людини в таких умовах. Наприклад, США самотужки реалізують проєкт інформаційного суспільства, а країни ЄС у деяких випадках мають власні національні програми та час від часу об'єднують зусилля й ресурси.

Слід відзначити, що лідерську позицію у просуванні та розвитку інформаційного суспільства в США забезпечує комплексна державна програма підтримки розвитку ІТ-середовища, великих бізнес-структур, які забезпечують науково-дослідну, виробничу та торговельну діяльність. Формування інформаційного суспільства в США базується на загальній моделі соціально-економічного розвитку, яка мінімізує функції держави та максимізує діяльність бізнесу та громадян. Основну ідею цього підходу спрямовано на повну лібералізацію ринку, розвиток інформаційних магістралей та їхню соціальну спрямованість, максимальну реалізацію прав людини.

Таким чином, результати інформатизації багатьох сфер життя вимагають осмислення та адекватного формулювання правового механізму регулювання, реалізації та захисту вже існуючих та тих, які тільки на початку формування, прав людини з метою сталого соціально-економічного розвитку, забезпечення реалізації та захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Слід погодитися з думкою О. Андрієнко, який зазначає, що «процеси соціально-політичних трансформацій, що проходять у сучасному світі, зокрема в межах українського суспільства, є надзвичайно інтенсивними. Вони торкаються практично всіх сфер суспільного, політичного, економічного, культурного життя людей, але найбільш важливим є світоглядний вимір цих змін. У глобалізованій (або навіть “глокалізованій”) реальності все більш ефективно працює принцип “метелика”. Цей принцип у даному випадку означає, що локальні зміни все частіше набувають глобального характеру, оскільки

світ сьогодні стає все більш цілісним завдяки бурхливому розвитку інформаційних технологій. В умовах потужних змін перед суспільством завжди постають проблеми світоглядного характеру, зокрема браку стабільної системи цінностей та орієнтирів, адже стан постійних системних трансформацій, стан економічної невизначеності та соціальної дезорієнтації навіть психологічно є дуже важким для суспільної свідомості, що змушена переживати так звану «світоглядну кризу сучасності». Ця криза є набагато глибшою, аніж та, що торкається фінансово-економічної сфери. Більше того, вона виступає однією з головних підвалин економічної кризи. Серед найбільш переконаних прибічників демократичного шляху суспільного розвитку останнім часом народився міф про те, що саме демократичний суспільний устрій найбільш повно відповідає біологічній природі людини, оскільки в ній закладено прагнення свободи. Демократичний устрій залишався до сьогодні кращим (хоча і не ідеальним) варіантом суспільного устрою, але він не здатний існувати без гармонійного балансу між особистісною свободою та інтересами суспільства і держави» [2, с. 96–97]. Натомість О. Данильян та О. Дзьобань зазначають, що «надаючи органам влади тотальний доступ до широкої та конфіденційної інформації у поєднанні з наявністю ресурсів для її обробки та узагальнення, а також для формування інформаційного простору, інформатизація постає як потужний ресурс влади, що дає додаткові можливості соціального контролю, який ставить під загрозу особисті свободи громадян. У масштабах усього людства інформатизація стала інструментом глобалізації міжцивілізаційного конфлікту, дозволивши більш розвиненим та успішним в економічному плані країнам нав'язувати усьому світу свою систему цінностей. На рівнях індивідуальної та суспільної свідомості виявляється потужний інформаційно-психологічний вплив, що веде до політичної, економічної та культурної експансії розвинутих країн. Можливість такого впливу відкриває широкі перспективи для маніпулювання суспільною думкою, у зв'язку з чим «впливає» досить неприємний аспект інформатизації: під її впливом сучасне суспільство втрачає свою стійкість» [3, с. 18]. У зв'язку з цим права людини стають найбільш проблемною сферою захисту, оскільки їхнє нормативне регулювання значно відстає від новітніх технологій та нових можливостей використання глобальної мережі.

У контексті проблематики цієї статті варто погодитися з точкою зору О. Бабкіної, яка зазначає, що «сучасний стан правосвідомості українського суспільства характеризується глибокою внутрішньою суперечливістю, амбівалентністю, девіацією. Це пов'язано з процесами трансформації, що охопили всі виміри буття людини, поставили саму її в екстремальну ситуацію вибору власної позиції, пошуку ідентичних власній особистості цінностей та світоглядних орієнтирів. За короткий історичний період зруйнувалася вся

система звичних правових і політичних уявлень, настанов, цінностей, норм і стереотипів, які визначали життя пересічної людини в попередню епоху. Суперечливість суспільних перетворень, нові економічні реалії разом з політичними, технологічними, ідеологічними та інформаційними новаціями викликали певну правову та ціннісну дезорієнтацію в суспільстві, поставили питання політичної ідентифікації та самоідентифікації як суспільства в цілому, так і окремої особистості» [4, с. 8]. Іншими словами, інтереси суспільства в інформаційній сфері полягають у забезпеченні інтересів особистості в цій сфері, зміцненні демократії, створенні правової соціальної держави в Україні. Інтереси держави в інформаційній сфері визначаються створенням умов для гармонійного розвитку вітчизняної інформаційної інфраструктури, реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина у сфері отримання інформації й користування нею з метою забезпечення непорушності конституційного ладу, суверенітету і територіальної цілісності держави, політичної, економічної, державноуправлінської та соціальної стабільності, у безумовному забезпеченні законності та правопорядку, розвитку рівноправного і взаємовигідного міжнародного співробітництва.

У контексті пропонованого дискурсу доцільно погодитися з думкою І. Роскошного, який зазначає, що «на жаль, важливі питання виміру безпеки – такі як сек'юритизація громадського порядку, забезпечення інтелектуальної власності в кіберпросторі та захист персональних даних – стали каменем спотикання для держав та їхніх правоохоронних і судових систем. З іншого боку, акти про свободу слова та право на інформацію доволі часто вступають у суперечність із вимогами інших правових актів, зокрема у сфері громадської безпеки, призводячи до зловживань, залежно від обставин, як з боку правоохоронних органів, так і з боку інституцій громадянського суспільства. Такі порушення виявляються або в надмірних заходах щодо охорони громадського порядку, котрі самі по собі можуть інтерпретуватися по-різному, або в недотриманні соціальної відповідальності з боку громадських активістів» [5, с. 118]. Сьогодні темпи розвитку цифрових технологій зумовлюють необхідність реалізації державної політики відповідно до сучасних вимог глобальної цифрової трансформації, що відбуваються в більшості державах світу. Більшість прогресивних, розвинених країн активно розвивають процеси упровадження е-демократії, е-уряду, е-комерції, електронного туризму на основі сучасних цифрових технологій. Це є великим кроком на шляху до розвитку демократії, реалізації прав громадян, зокрема на доступ до публічної інформації, державних послуг, послуг у сфері освіти й культури. Проте осторонь цих прогресивних процесів та глобальної інформатизації, зі всіма її позитивними і негативними наслідками, залишаються країни, а в деяких країнах регіони, певні верстви населення, які обмежені в доступі до цифрових техноло-

гій. Така ситуація є передумовою до нерівного розподілу об'єктивно можливих послуг та благ, інформаційного збагачення та культурного і правового розвитку. У правовому аспекті, люди позбавлені або обмежені в можливості реалізації своїх прав на інформацію, права на освіту, права на особистий та культурний розвиток. При цьому має значення і той факт, що цифрові технології надають більше можливостей до реалізації цих прав. Особи, які користуються сучасними цифровими технологіями та інформаційними ресурсами, мають переваги над тими, хто позбавлений таких можливостей. Така ситуація є передумовою до формування нерівності.

На мою думку, слід акцентувати увагу на належному захисті прав людини і громадянина, адже саме права і свободи людини і громадянина відіграють чи не найзначущу роль у правовій, демократичній і соціальній державі. На підтвердження цієї тези наведемо точку зору Н. Коминара, який зазначає, що «по-перше, в демократичному суспільстві загально визнані права людини і громадянина в сфері інформації виступають основним критерієм, що характеризує стан інформаційної безпеки конкретної особи і суспільства в цілому. По-друге, норми, що закріплюють права і свободи людини в сфері інформації, є стримуючим фактором свавілля держави і одним з критеріїв обмеження можливостей держави при виборі способів і методів проведення політики інформаційної безпеки. І, по-третє, самі права і свободи людини в сфері інформації можуть реалізовуватись лише за наявності цілеспрямованої підтримки політичними рішеннями керівництва держави» [6, с. 51–57]. З огляду на це посилилася увага науковців до проблеми інформаційної безпеки, у рамках якої пріоритет став надаватися захисту прав людини і громадянина, насамперед інформаційних або суміжних із ними.

Таким чином, сьогодні як ніколи є актуальним удосконалення законодавчої бази забезпечення прав людини і громадянина, насамперед інформаційних прав, шляхом розроблення відповідної концептуальної нормативної основи, яка сприяє досягненню оптимального рівня витрат на інформаційну безпеку. Глобалізаційний розвиток суспільства зумовлює виникнення нових інституцій, вимагає становлення нових конституційних стандартів у сфері забезпечення та реалізації прав людини, тобто у процесі цифрової трансформації перелік конституційних прав людини поступово розширюється та отримує якісне оновлення змістовної інтерпретації. Таким чином, Основний Закон держави потрібно змінювати задля того, щоб були враховані та захищені права нового покоління. Однак належне втілення нових норм до чинного законодавства можливе лише за умови стабільності. Стабільність законодавства вважається складником принципу верховенства права, з якого випливає обов'язок держави забезпечити чинність закону шляхом установлених чітких, очевидних правил, які запрограмовані на майбутнє та не змінюватимуться свавільно.

Висновки. В умовах глобальної інформатизації суспільства та упровадження новітніх технологій важливими є питання захисту національних інтересів, забезпечення прав і свобод людини і громадянина не лише у відомих нам суспільних відносинах, але і в контексті нових викликів сучасного інформаційного впливу. Адже ера цифрових технологій надає абсолютно нові та якісно інші можливості для реалізації прав і свобод людини, але водночас і створює нові виклики та загрози для їх забезпечення. Класичні права та свободи людини трансформуються, наповнюються новими аспектами та змістом, поділяються на сектори, пов'язані з процесом цифровізації. А інтереси суспільства в інформаційній сфері полягають у захисті життєво важливих інтересів особистості в ній, забезпеченні реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина в інтересах зміцнення демократії, досягнення й підтримки громадської згоди, підвищення творчої активності населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брижко В. М. Модальність правової визначеності у сфері захисту та безпеки приватності персональних даних. *Інформація і право*. 2021. №4 (39). С. 52–69.
2. Андрієнко О. В. Постдемократія як відповідь на світоглядну кризу сучасності. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2009. №3. С. 96–100.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Інформатизація як атрибут інформаційного суспільства: від ретроспекції до сучасної рефлексії. *Інформація і право*. 2022. №1 (40). С. 9–20.
4. Бабкіна О. В. Політико-правова культура демократичного типу: проблеми формування. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2011. Вип. 5. С. 5–10.
5. Роскошний І. В. Проблеми забезпечення прав людини і національної безпеки в умовах інформаційного суспільства. *International scientific and practical conference*. 2020. С. 116–120.
6. Коминар Н. М. Законодавче забезпечення державної політики інформаційної безпеки. *Митна справа*. 2010. №2, ч. 2. С. 51–57.
7. Андрущенко О. П. Проблема захисту прав людини, які виникають в результаті глобалізаційних трансформацій. *Інформація і право*. 2022. №4 (39). С. 118–128.
8. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Голови Служби безпеки України від 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
9. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 04.07.2020 № 31. Ст. 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 19.09.2023).
10. Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України : Рішення Ради національної безпеки

- і оборони України від 28.04.2014. URL: www.president.gov.ua/dokument/17588.html (дата звернення: 19.09.2023).
11. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
 12. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 черв. 2003 р. №964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №9. Ст. 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
 13. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 №2229 – XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №27. Ст. 382. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
 14. Про Національну поліцію : Закон України від 08.08.2021 №580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №40/41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
 15. Про стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 12.02.2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105/2007#Text> (дата звернення: 19.09.2023).
 16. Президент затвердив Положення про Центр протидії дезінформації. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-zatverdiv-polozhennya-pro-centr-pro-tidiyi-dezinform-68317> (дата звернення: 19.09.2023).
 17. Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи 1877. 2012. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1466_rez_1877.htm (дата звернення: 26.09.2023).
 18. LOI n° 2016-1088 du 8 août 2016 relative au travail, à la modernisation du dialogue social et à la sécurisation des parcours professionnels. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032983213&fastPos=3&fastReqId=644176944&categorieLien=id&oldAction=rechTexte> (дата звернення: 26.09.2023).

REFERENCES

1. Bryzhko, V. M. (2021). Modalnist pravovoi vyznachenosti u sferi zakhystu ta bezpeky pryvatnosti personalnykh danykh. *Informatsiia i pravo – Information and law, issue 4(39)*, 52–69 [in Ukrainian].
2. Andriienko, O. V. (2009). Postdemokratiia yak vidpovid na svitohliadnu kryzu suchasnosti. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo – Science. Religion. Society, issue 3*, 96–100 [in Ukrainian].
3. Danylian, O. H., Dzoban, O. P. (2022) Informatyzatsiia yak atrybut informatsiinoho suspilstva: vid retrospektsii do suchasnoi refleksii. *Informatsiia i pravo – Information and law, issue 1(40)*, 9–20 [in Ukrainian].
4. Babkina, O. V. (2011) Polityko-pravova kultura demokratychnoho typu: problemy formuvannia. *Naukovyi chasopys Natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova, issue 5*, 5–10 [in Ukrainian].

5. Roskoshnyi, I. V. (2020). Problemy zabezpechennia prav liudyny i natsionalnoi bezpeky v umovakh informatsiinoho suspilstva. *International scientific and practical conference*, 116–120 [in Ukrainian].
6. Komynar, N. M. (2010). Zakonodavche zabezpechennia derzhavnoi polityky informatsiinoi bezpeky. *Mytna sprava – Customs business*, issue 2, 51–57 [in Ukrainian].
7. Andrushchenko, O. P. (2022) Problema zakhystu prav liudyny, yaki vynykaiut v rezultati hlobalizatsiinykh transformatsii. *Informatsiia i pravo – Information and law*, issue 4(39), 118–128 [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Zvodu vidomostei, shcho stanovliat derzhavnu taiemnytsiu: nakaz Holovy Sluzhby bezpeky Ukrainy vid 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text> [in Ukrainian].
9. Pro zakhyst informatsii v informatsiino-telekomunikatsiinykh systemakh: Zakon Ukrainy vid 04.07.2020 №31, st. 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
10. Pro zakhody shchodo vdoskonalennia formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi informatsiinoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 28.04.2014. URL: www.president.gov.ua/dokument/17588.html [in Ukrainian].
11. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1992, №48, st. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
12. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 №964-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2003, №9, st. 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> [in Ukrainian].
13. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 25.03.1992 №2229-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1992, №27, st. 382. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> [in Ukrainian].
14. Pro Natsionalnu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 08.08.2021 №580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2015, №40/41, st. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
15. Pro stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.02.2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105/2007#Text> [in Ukrainian].
16. Prezydent zatverdyv Polozhennia pro Tsentri protydyi dezinformatsii. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-zatverdiv-polozhennya-pro-centr-pro-tidiyi-dezinform-68317> [in Ukrainian].
17. Rezoliutsiia Parlamentskoi asamblei Rady Yevropy 1877. 2012. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1466_rez_1877.htm
18. LOI n° 2016–1088 du 8 août 2016 relative au travail, à la modernisation du dialogue social et à la sécurisation des parcours professionnels. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032983213&fastPos=3&fastReqId=644176944&categorieLien=id&oldAction=rechTexte>

Andrushchenko Olesia Petrivna, graduate student of the Department of Philosophy, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

ENSURING HUMAN RIGHTS UNDER THE CONDITIONS OF TOTAL INFORMATIZATION OF SOCIETY

The article is devoted to the study of the influence of information society problems on human rights. Attention is drawn to the problem of protecting the fundamental rights and freedoms of Internet users as a condition for the further development of the information society. Among the main problems of ensuring human rights in the modern information space, the imperfect information policy of the state, gaps in legislation, insufficient involvement of civil society in communication stand out.

Keywords: *human rights, digital rights, globalization, information society, information technologies, digital technologies, digital transformations.*

